

DKSiW-M-093-11/2016

Warszawa, dnia 13 listopada 2016 r.

Egz. Nr 1

Komendant
Centralnego Biura Śledczego Policji
insp. Kamil Bracha

SPRAWOZDANIE

z kontroli zrealizowanej w trybie uproszczonym na temat: *Uruchomienie systemu Child Alert w związku ze złożonym w dniu 24 listopada 2015 r. w KMP w Radomiu zawiadomieniem o uprowadzeniu małoletniego Fabiana Nadolskiego*, przeprowadzonej w terminie od 4 do 7 listopada 2016 r. w Centralnym Biurze Śledczym Policji z siedzibą w Warszawie przy ul. Puławskiej 148/150¹.

Kontrola została zarządzona przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji poza planem kontroli MSWiA na rok 2016.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*², przez zespół kontrolerów MSWiA w składzie:

- Krzysztof Nowak, radca ministra w Departamencie Kontroli, Skarg i Wniosków MSWiA, upoważnienie nr 132/2016 z 27 października 2016 r. - kierownik zespołu kontrolerów;
- Aneta Witkowska, główny specjalista w Departamencie Kontroli Skarg i Wniosków, upoważnienie nr 133/2016 z 27 października 2016 r. - członek zespołu kontrolerów.

Zakres kontroli dotyczył realizacji działań podejmowanych w związku z uzyskaniem informacji stanowiącej podstawę uruchomienia systemu Child Alert.

Kontrolą objęto 24 listopada 2015 r., tj. dzień uruchomienia systemu Child Alert w związku z zawiadomieniem o uprowadzeniu małoletniego Fabiana Nadolskiego złożonym w tym dniu w Komendzie Miejskiej Policji w Radomiu³.

Celem kontroli była ocena, czy podjęte działania oraz uzyskane informacje w następstwie złożonego 24 listopada 2015 r. w KMP w Radomiu zawiadomienia o uprowadzeniu małoletniego Fabiana Nadolskiego uzasadniały uruchomienie systemu Child Alert.

Oceny działalności jednostki kontrolowanej dokonano na podstawie ustalonego stanu faktycznego, przy zastosowaniu kryteriów kontroli, takich jak: legalność, celowość oraz rzetelność.

W okresie objętym kontrolą kierownikiem kontrolowanej jednostki był nadinsp. Igor Parfieniuk.

¹ Zwane dalej CBŚP.

² Dz. U. Nr 185, poz. 1092, zwanej dalej ustawą *o kontroli w administracji rządowej*.

³ Zwanej dalej KMP w Radomiu.

I. Ocena ustalonego stanu faktycznego

Na podstawie zebranych w toku kontroli dowodów, **pozytywnie**⁴ oceniono działania podejmowane przez jednostkę kontrolowaną w związku ze złożonym 24 listopada 2015 r. w KMP w Radomiu zawiadomieniem o uprowadzeniu małoletniego Fabiana Nadolskiego, a polegające na wsparciu działań poszukiwawczych.

Ustalone przez funkcjonariuszy CBŚP okoliczności zaistniałego zdarzenia z uwagi na jego przebieg oraz charakter (czyn noszący znamiona przestępstwa) **w pełni uzasadniały konieczność uruchomienia systemu Child Alert**, tj. systemu wsparcia poszukiwań uprowadzonych i zaginionych osób małoletnich, mający na celu natychmiastowe poinformowanie jak największej liczby osób o prowadzonych przez Policję poszukiwaniach osoby małoletniej za pośrednictwem mediów interaktywnych oraz środków masowego przekazu, w szczególności: telewizji, Internetu, radia, tablic reklamowych. Z uwagi na pozbawienie wolności oraz obawę zagrożenia zdrowia i życia osoby małoletniej, nie stwierdzono również zaistnienia przesłanek warunkujących możliwość wcześniejszego zakończenia systemu Child Alert. Sposób postępowania CBŚP w kontrolowanej sprawie był zgodny z przepisami niejawnymi (niepublikowanymi), które określały metodykę postępowania w przypadku uprowadzenia osoby.

W toku kontroli stwierdzono uchybienie polegające na zatwierdzeniu wniosku o uruchomienie systemu Child Alert przez naczelnika Zarządu w Radomiu CBŚP, która była jednostką wspierającą działania poszukiwawcze, a nie prowadzącą poszukiwania w rozumieniu zarządzenia nr 124 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r. *w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich*⁵.

II. Opis stanu prawnego i ustalonego stanu faktycznego

1) Stan prawny

Metody i formy wykonywania przez Policję zadań związanych z prowadzeniem poszukiwań osoby zaginionej oraz metodyka działań w przypadku uprowadzenia osoby zostały szczegółowo uregulowane w zarządzeniu nr 124 oraz w przepisach niejawnych (niepublikowanych).

Zgodnie z zarządzeniem nr 124 Policja podejmuje poszukiwanie osoby zaginionej niezwłocznie po otrzymaniu informacji o jej zaginięciu. Zawiadomienie o zaginięciu przyjmuje się od osoby uprawnionej bezpośrednio po otrzymaniu takiej informacji. Osobą uprawnioną do złożenia zawiadomienia jest m.in. członek rodziny, opiekun prawny lub przedstawiciel ustawowy osoby zaginionej. W przypadku otrzymania informacji o zaginięciu osoby drogą telefoniczną, mailową lub pocztową należy niezwłocznie skontaktować się ze zgłaszającym w celu przyjęcia od niego zawiadomienia o zaginięciu osoby. Przyjmując zawiadomienie o zaginięciu osoby należy ustalić w szczególności: dane personalne osoby zaginionej, cechy jej wyglądu, ubiór, miejsce i okoliczności zaginięcia, prawdopodobną przyczynę zaginięcia oraz kryteria umożliwiające uruchomienie systemu Child Alert, jeśli w danej sprawie może być on uruchomiony.

Policjant sporządzający zawiadomienie o zaginięciu osoby, po dokonaniu analizy i oceny podanych w nim faktów i okoliczności, określa kategorię osoby zaginionej w przyjętej trójstopniowej skali, przy czym kategoria I ma charakter priorytetowy (zalicza się do niej osobę, która opuściła nagle

⁴ W kontroli przyjęto następującą skalę ocen: pozytywną, pozytywną pomimo nieprawidłowości oraz negatywną.

⁵ Dz. Urz. KGP z 2012 r., poz. 29, z późn. zm. Zwane dalej zarządzeniem nr 124.

ostatnie miejsce swojego pobytu w okolicznościach uzasadniających podejrzenie popełnienia na jej szkodę przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności, albo uzasadniających podejrzenie zagrożenia dla jej życia, zdrowia lub wolności). Dyżurny jednostki Policji lub wyznaczony przez niego policjant niezwłocznie po przyjęciu zawiadomienia o zaginięciu osoby rejestruje to zawiadomienie i osobę zaginioną w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji oraz sporządza notatkę urzędową zawierającą dodatkowe ustalenia i informacje uzyskane w trakcie przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby. W przypadku, gdy na podstawie uzyskanych informacji zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zaginiona osoba małoletnia jest ofiarą przestępstwa związanego z pozbawieniem wolności albo jej życie, zdrowie jest bezpośrednio zagrożone, Policja może uruchomić system Child Alert. Uruchomienie systemu następuje na wniosek kierownika jednostki Policji prowadzącej poszukiwania osoby zaginionej po uprzednim stwierdzeniu zaistnienia kryteriów do jego uruchomienia. Koordynator CPOZ KGP po otrzymaniu z jednostki Policji prowadzącej poszukiwania wniosku o uruchomienie Child Alertu analizuje i potwierdza telefonicznie bądź mailem informacje uzasadniające potrzebę jego wszczęcia, a następnie powiadamia kierownika komórki właściwej do koordynacji poszukiwań i identyfikacji osób Biura Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji lub osobę przez niego wyznaczoną, który podejmuje decyzję o przygotowaniu komunikatu i uruchomieniu Child Alertu.

Zarządzenie nr 124 określa również sposób postępowania na wypadek tzw. porwania rodzicielskiego. Jest to sytuacja, w której jedno z rodziców lub opiekunów posiadających pełną władzę rodzicielską bez woli i wiedzy drugiego z nich pod pretekstem krótkotrwałego pobytu wywozi lub zatrzymuje osobę małoletnią na stałe, pozbawiając tym samym drugiego rodzica lub opiekuna posiadającego pełną władzę rodzicielską możliwości utrzymywania kontaktu z małoletnim w przysługującym mu zgodnie z prawem zakresie. Zawiadomienie o zaginięciu osoby w wyniku tzw. porwania rodzicielskiego przyjmuje się od rodzica zgłaszającego zaginięcie i kwalifikuje do kategorii III, w sytuacji gdy drugi rodzic lub opiekun prawny posiadający pełną władzę rodzicielską bez porozumienia ze zgłaszającym rodzicem zabiera osobę małoletnią, nie informując tego rodzica o jej miejscu pobytu. Nie dokonuje się przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby w wyniku tzw. porwania rodzicielskiego w przypadku gdy możliwe jest zakwalifikowanie zaginięcia osoby do kategorii I lub II albo w sytuacji gdy od właściwego sądu rodzinnego i nieletnich wpłynął do Policji wniosek o ustalenie miejsca pobytu osoby małoletniej. Child Alertu nie stosuje się do tzw. porwań rodzicielskich, z wyłączeniem przypadków w których stwierdzono realne wystąpienie bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia osoby małoletniej.

W świetle przepisów niejawnych CBŚP uczestniczy w działaniach w przypadku uprowadzenia osoby.

2) Stan faktyczny

W dniu 24 listopada 2015 r. w godzinach porannych zastępca naczelnika Wydziału Kryminalnego Komendy Wojewódzkiej Policji zs. w Radomiu⁶ powiadomił telefonicznie naczelnika Zarządu w Radomiu CBŚP o zdarzeniu, które miało miejsce około godz. 7.00 na jednym z radomskich osiedli i dotyczyło uprowadzenia małoletniego dziecka (Fabiana Nadolskiego) przez trzech nieznanych sprawców.

W następstwie czynności służbowych realizowanych przez dyżurnego KWP informacja o zdarzeniu została przekazana kadrze kierowniczej KWP, a następnie w całości przejęta do dalszego procedowania przez Wydział Kryminalny KWP. Przejęcie sprawy z KMP w Radomiu do KWP nastąpiło za zgodą Komendanta Wojewódzkiego Policji zs. w Radomiu z uwagi na jej skomplikowany charakter oraz

⁶ Zwana dalej KWP.

obowiązujące w tym zakresie niejawne przepisy wewnętrzne określające metodykę działań w przypadku uprowadzeń. Z wyżej wskazanych przyczyn - za pośrednictwem zastępcy naczelnika Wydziału Kryminalnego KWP - w sprawę poszukiwań osoby uprowadzonej został zaangażowany również Zarząd w Radomiu CBŚP. W sprawie utworzono nieformalny zespół, w skład którego weszli funkcjonariusze Wydziału Kryminalnego KWP oraz CBŚP. Koordynatorem poszukiwań został zastępca naczelnika Wydziału Kryminalnego KWP.

Pomiędzy godz. 9.00 a 11.24 w drodze wymiany informacji (jej weryfikacji, analizy i oceny) ustalono, że do uprowadzenia dziecka doszło około godz. 7.00 przez trzech nieznanych sprawców. Po wyrwaniu dziecka z rąk matki sprawcy oddalili się samochodem osobowym w nieznanym kierunku. Do zdarzenia doszło po wyjściu matki i dziecka z klatki bloku, w którym mieszkali. Posiadane do godz. 11.24 informacje w sposób niebudzący wątpliwości wskazywały na możliwość wystąpienia bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia osoby uprowadzonej. Biorąc to pod uwagę zastępca naczelnika Wydziału Kryminalnego oraz naczelnik Zarządu w Radomiu CBŚP podjęli decyzję o niezwłocznym uruchomieniu systemu Child Alert. W tym zakresie przeprowadzono niezbędną konsultację z naczelnikiem Wydziału Poszukiwań i Identyfikacji Osób Komendy Głównej Policji⁷, który poprosił o przesłanie stosowanego wniosku o wszczęcie Child Alertu wraz ze zgodą opiekuna prawnego dziecka na rozpowszechnienie komunikatu o zaginionej osobie małoletniej. Z uwagi na nieobecność osób z KWP zaangażowanych w sprawę i uprawnionych do podpisywania dokumentów, naczelnik Zarządu w Radomiu CBŚP podjął decyzję o sporządzeniu, zatwierdzeniu, a następnie przesłaniu do CPOZ KGP wniosku o wszczęcie systemu Child Alert.

(Dowód: akta kontroli, str. 5-9)

Należy zauważyć, że naczelnik Zarządu w Radomiu CBŚP popełnił błąd, ponieważ nie będąc kierownikiem jednostki Policji prowadzącej poszukiwania osoby zaginionej, zatwierdził wniosek o wszczęcie systemu Child Alert. Zgodnie z § 15b ust. 1 zarządzenia nr 124 uruchomienie systemu Child Alert następuje na wniosek kierownika jednostki Policji prowadzącej poszukiwania osoby zaginionej po uprzednim stwierdzeniu zaistnienia kryteriów do jego uruchomienia. W badanej sprawie kierownikiem jednostki prowadzącej poszukiwania, po jej przejęciu od Komendy Miejskiej Policji w Radomiu, był Komendant Wojewódzkiej Policji zs. w Radomiu. Naczelnik Zarządu w Radomiu CBŚP nie był kierownikiem komórki znajdującej się w strukturach KWP i nie podlegał Komendantowi Wojewódzkiemu Policji zs. w Radomiu. Konieczność szybkiego działania w sprawie podyktowana realnym zagrożeniem zdrowia i życia osoby uprowadzonej zyskała pierwszeństwo przed kwestiami formalnymi. Decyzja o uruchomieniu systemu Child Alert została podjęta – jak zaznaczono wyżej - przez jednostkę prowadzącą poszukiwania, tj. KWP. Tym samym nie doszło do powstania nieprawidłowości, które mogłyby lub spowodowałyby jakiegokolwiek negatywne skutki.

III. Zalecenia

W celu wyeliminowania stwierdzonego w toku kontroli uchybienia wnoszę o zobligowanie podległych funkcjonariuszy do przestrzegania przepisów zarządzenia nr 124.

⁷ Zwany dalej CPOZ KGP.

* * *

Stosownie do postanowień art. 52 ust. 5 ustawy *o kontroli w administracji rządowej*, w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania, kierownikowi jednostki kontrolowanej służy prawo przedstawienia do niego stanowiska. Powyższe nie wstrzymuje realizacji wniosków i ustaleń kontroli.

Jednocześnie zobowiązuję Pana Komendanta do poinformowania, w terminie do 15 grudnia 2016 r., o sposobie wykonania zalecenia oraz o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Mariusz Błaszczak

Wykonano w 2 egz.:

1. Egz. Nr 1 – Komendant CBŚP.
2. Egz. Nr 2 – aa.